

Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (fjärde avdelningen i utökad sammansättning)

den 30 mars 2022*

”Konkurrens – Konkurrensbegränsande samverkan – Marknaden för flygfrakt – Beslut i vilket en överträdelse fastställs av 101 FEUF, artikel 53 i EES-avtalet och artikel 8 i avtalet mellan gemenskapen och Schweiz om luftfart – Samordning av priskomponenter för flygfraktstjänster (bränsletillägg, säkerhetstillägg, betalning av provision på tilläggen) – Informationsutbyte – Kommissionens territoriella behörighet – Motiveringsskyldighet – Artikel 266 FEUF – Statlig inblandning – En enda, fortlöpande överträdelse – Bötesbelopp – Försäljningsvärde – Den tid under vilken deltagandet i överträdelsen pågått – Förmildrande omständigheter – Huruvida de offentliga myndigheterna uppmuntrat till det konkurrensbegränsande beteendet – Obegränsad behörighet”

I mål T-341/17,

British Airways plc, Harmondsworth (Förenade kungariket), företrätt av J. Turner, R. O'Donoghue, QC, A. Lyle-Smythe, solicitor,

sökande,

mot

Europeiska kommissionen, företrädd av N. Khan och A. Dawes, båda i egenskap av ombud, biträdda av A. Bates, barrister,

svarande,

angående en talan enligt artikel 263 FEUF om, i första hand, ogiltigförklaring av kommissionens beslut C(2017) 1742 final av den 17 mars 2017 om ett förfarande enligt artikel 101 FEUF, artikel 53 i EES-avtalet och artikel 8 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart (ärende AT.39258 – Flygfrakt), i den del det avser sökanden, och, i andra hand, upphävande eller nedsättning av det bötesbelopp som sökanden ålagts,

meddelar

TRIBUNALEN (fjärde avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av ordföranden H. Kanninen (referent) samt domarna J. Schwarcz, C. Iliopoulos, D. Spielmann och I. Reine,

justitiesekreterare: handläggaren E. Artemiou,

* Rättegångsspråk: engelska.

efter den skriftliga delen av förfarandet och förhandlingen den 13 september 2019,
följande

Dom¹

[utelämnas]

II. Förfarandet och parternas yrkanden

- 59 Sökanden har väckt förevarande talan genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 31 maj 2017.
- 60 Kommissionen inkom med sitt svaromål till tribunalens kansli den 29 september 2017.
- 61 Sökanden ingav repliken till tribunalens kansli den 31 januari 2018.
- 62 Kommissionen ingav sin duplik till tribunalens kansli den 12 mars 2018.
- 63 Den 24 april 2019 beslutade tribunalen, på förslag av fjärde avdelningen, att med tillämpning av artikel 28 i rättegångsreglerna hänskjuta förevarande mål till en avdelning i utökad sammansättning.
- 64 Den 16 augusti 2019 ställde tribunalen, som en åtgärd för processledning enligt artikel 89 i rättegångsreglerna, skriftliga frågor till parterna. Parterna inkom med svar inom den fastställda fristen.
- 65 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens frågor vid förhandlingen den 13 september 2019.
- 66 Genom beslut av den 31 juli 2020 beslutade tribunalen (fjärde avdelningen i utökad sammansättning) att återuppta den muntliga delen av förfarandet med tillämpning av artikel 113 i rättegångsreglerna, eftersom den ansåg att den inte hade tillräckligt underlag för avgörandet och eftersom det fanns anledning att uppmana parterna att yttra sig över ett argument som de inte hade diskuterat.
- 67 Parterna besvarade inom den fastställda fristen flera frågor som tribunalen hade ställt den 4 augusti 2020 och yttrade sig därefter över deras respektive svar.
- 68 Genom beslut av den 6 november 2020 avslutade tribunalen åter den muntliga delen av förfarandet.
- 69 Genom beslut av den 28 januari 2021 beslutade tribunalen (fjärde avdelningen i utökad sammansättning) att återuppta den muntliga delen av förfarandet med tillämpning av artikel 113 i rättegångsreglerna, eftersom den ansåg att den inte hade tillräckligt underlag för avgörandet och eftersom det fanns anledning att uppmana parterna att yttra sig över ett argument som de inte hade diskuterat.

¹ Nedan återges endast de punkter i denna dom som tribunalen anser bör publiceras.

- 70 Kommissionen besvarade inom den angivna fristen flera frågor som tribunalen hade ställt den 29 januari och den 16 mars 2021. Sökanden yttrade sig därefter, på tribunalens anmodan, över dessa svar.
- 71 Genom beslut av den 25 maj 2021 avslutade tribunalen åter den muntliga delen av förfarandet.
- 72 Sökanden har yrkat att tribunalen
- i första hand, helt eller delvis ska ogiltigförklara det angripna beslutet, i den del det avser sökanden,
 - och, eller i andra hand, upphäva eller sätta ned de böter som sökanden ålagts i det angripna beslutet, och
 - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.
- 73 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska
- ogilla talan,
 - ändra det bötesbelopp som sökanden ålagts genom att dra tillbaka den allmänna nedsättningen på 15 procent som denne åtnjutit, för det fall tribunalen finner att omsättningen från försäljningen av inkommande frakttjänster inte kunde inkluderas i försäljningsvärdet, och
 - förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

III. Rättslig bedömning

[utelämnas]

A. Yrkandet om ogiltigförklaring

[utelämnas]

1. Den första grunden: Felaktig eller otillräcklig motivering genom att det angripna beslutet grundas på en rättslig bedömning som är oförenlig med beslutet av den 9 november 2010, vilket i det angripna beslutet betraktas som lagakraftvunnet

- 201 Sökanden har gjort gällande att det angripna beslutet, i första hand, är felaktigt eller, i andra hand, otillräckligt motiverat, eftersom den överträdelse som beskrivs i skälen i beslutet och som konstateras i artikeldelen i beslutet är oförenlig med den överträdelse som konstaterats i beslutet av den 9 november 2010, vilket i det angripna beslutet betraktas som lagakraftvunnet, bland annat med avseende på antalet övriga parter som deltagit i överträdelsen och deras identitet. Av detta följer att varken den nationella domstol vid vilken en efterföljande skadeståndstalan har väckts eller de anklagade transportörerna kan dra konsekvenserna av det angripna beslutet för skadeståndsyrkandena.
- 202 Kommissionen har bestritt sökandens argument.

- 203 Det ska inledningsvis påpekas att sökanden i första hand har gjort gällande ett fel som den har angett som en felaktig rättstillämpning. De argument som ligger till grund för detta påstående avser helt och hållet förekomsten av påstådda inkonsekvenser eller motsägelser som följer av kommissionens val att kombinera konstaterandena i beslutet av den 9 november 2010 och i det angripna beslutet. Tribunalen konstaterar således att sökandens argument i själva verket avser motstridiga skäl, vilket för övrigt bekräftas av sökandens argument till stöd för en påstådd felaktig rättstillämpning, enligt vilket "[d]et faktum att kommissionen har upprätthållit två motstridiga beslut i vilka en överträdelse konstateras mot en och samma part kommer att skapa en oacceptabel villfarelse inom unionens rättsordning", som går tvärt emot kravet att "de nationella domstolar som tillämpar unionsrätten ... ska kunna grunda sig på klara och precisa konstateranden från kommissionen". Av detta följer att denna grund endast ska anses avse ett åsidosättande av motiveringskyldigheten.
- 204 Det ska härvidlag erinras om att motiveringen till en rättsakt ska vara logisk och särskilt inte innehålla interna motsägelser som kan hindra förståelsen av de skäl som ligger bakom rättsakten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 september 2011, Elf Aquitaine/kommissionen, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punkt 151).
- 205 Enligt rättspraxis kan en motsägelse i ett besluts motivering emellertid endast vara av den arten att det påverkar den aktuella rättsaktens giltighet om den som rättsakten är riktad till helt eller delvis inte kan få kännedom om de faktiska skälen till beslutet och att rättsaktens artikeldel på grund av detta faktum helt eller delvis saknar rättsligt stöd (dom av den 24 januari 1995, Tremblay m.fl./kommissionen, T-5/93, EU:T:1995:12, punkt 42, och dom av den 30 mars 2000, Kish Glass/kommissionen, T-65/96, EU:T:2000:93, punkt 85).
- 206 I förevarande fall är, såsom framgår av skälen 9, 11, 1091 och 1092 i det angripna beslutet, de konstateranden av en överträdelse avseende sökanden som gjordes i artikeldelen begränsade till de delar av beslutet av den 9 november 2010 som hade ogiltigförklarats av tribunalen i dess dom av den 16 december 2015, British Airways/kommissionen (T-48/11, ej publicerad, EU:T:2015:988). Övriga delar av detta beslut har vunnit laga kraft, eftersom de inte bestritts av sökanden.
- 207 Kommissionen förklarade således i det angripna beslutet på vederbörligt sätt varför den beaktade artikeldelen i beslutet i beslutet av den 9 november 2010 i den del som avsåg sökanden och varför den följaktligen begränsade omfattningen av de nya konstateranden av en överträdelse som gjorts avseende sökanden.
- 208 Såsom sökanden har påpekat leder visserligen kommissionens synsätt till att det samtidigt konstateras överträdelser avseende sökanden vilka skiljer sig åt bland annat på grund av att de övriga parter som deltagit i överträdelsen inte är exakt desamma. Det konstaterades således, i det angripna beslutet, att delar av den enda, fortlöpande överträdelsen avseende rutter inom EES, EES-rutterna utom mellan unionen och tredjeländer och mellan unionen och Schweiz skulle tillskrivas flera transportörer som inte hållits ansvariga för dessa beteenden i beslutet av den 9 november 2010.
- 209 Av detta följer emellertid inte någon motsägelse som kan hindra förståelsen av det angripna beslutet. Denna situation är nämligen endast resultatet av rättsmedelssystemet, inom ramen för vilket den domstol som ska pröva lagenligheten inte, utan att döma utöver vad som har yrkats

(*ultra petita*), kan besluta om en ogiltigförklaring som går utöver vad som yrkats av sökanden, och av den omständigheten att sökanden endast yrkade delvis ogiltigförklaring av beslutet av den 9 november 2010.

- 210 I den mån sökanden har gjort gällande att kommissionen, trots att beslutet av den 9 november 2010 endast delvis ogiltigförklarats i den del det avser sökanden, var skyldig att dra konsekvenserna av domen av den 16 december 2015, *British Airways/kommissionen* (T-48/11, ej publicerad, EU:T:2015:988), genom att återkalla nämnda beslut, konstaterar tribunalen att sökandens argument sammanfaller med det som anförts till stöd för den andra grunden. Det argumentet kommer följaktligen att prövas i det sammanhanget.
- 211 Av det ovan anförda följer att talan inte kan vinna bifall såvitt avser denna grund.

2. Den andra grunden: Åsidosättande av artikel 266 FEUF

- 212 Sökanden har hävdade att kommissionen åsidosatte sin skyldighet enligt artikel 266 FEUF att bedöma vilka följder ett tidigare domstolsavgörande får och att det angripna beslutet eller åtminstone artikel 3 e i beslutet följaktligen ska ogiltigförklaras.
- 213 Sökanden har bland annat kritiserat kommissionen för att ha grundat sig på konstaterandena i beslutet av den 9 november 2010 för att ålägga klaganden böter, trots att tribunalen i domen av den 16 december 2015, *British Airways/kommissionen* (T-48/11, ej publicerad, EU:T:2015:988), slog fast att dessa konstateranden i grunden var felaktiga.
- 214 Kommissionen har bestritt sökandens argument.
- 215 Enligt artikel 266 FEUF ska den institution från vilken den ogiltigförklarade rättsakten härrör vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa domen om ogiltigförklaring. Denna skyldighet ska endast förstås inom gränserna för vad som är nödvändigt för att säkerställa att domen om ogiltigförklaring följs (dom av den 29 november 2007, *Italien/kommissionen*, C-417/06 P, ej publicerad, EU:C:2007:733, punkt 52).
- 216 För att rätta sig efter en dom om ogiltigförklaring och följa den fullt ut, ska den berörda institutionen, enligt fast rättspraxis, respektera såväl domslutet som de domskäl som föranlett domslutet och som utgör det nödvändiga stödet för detta, i och med att domskälen är nödvändiga för att fastställa den exakta innebörden av domslutet (dom av den 26 april 1988, *Asteris m.fl./kommissionen*, 97/86, 99/86, 193/86 och 215/86, EU:C:1988:199, punkt 27, och dom av den 6 mars 2003, *Interporc/kommissionen*, C-41/00 P, EU:C:2003:125, punkt 29).
- 217 Såsom framgår av punkt 184 ovan är syftet med att beakta de domskäl som redovisar de exakta skälen för den rättsstridighet som fastslås av unionsdomstolen endast att fastställa den exakta innebörden av domslutet (dom av den 14 september 1999, *kommissionen/AssiDomän Kraft Products m.fl.*, C-310/97 P, EU:C:1999:407, punkt 55).
- 218 Domskälen i en dom om ogiltigförklaring kan således inte få verkan för personer som inte var parter i målet och med avseende på vilka det i domen följaktligen inte kan ha avgjorts någon fråga (dom av den 14 september 1999, *kommissionen/AssiDomän Kraft Products m.fl.*, C-310/97 P, EU:C:1999:407, punkt 55). Detsamma ska gälla för de delar av en rättsakt avseende en person vilka inte har angripits vid unionsdomstolen och som denna följaktligen inte kan ogiltigförklara

och som följaktligen har vunnit laga kraft i förhållande till denna person (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 november 2017, British Airways/kommissionen, C-122/16 P, EU:C:2017:861, punkt 85).

- 219 I förevarande fall fann tribunalen, i punkterna 88 och 89 i sin dom av den 16 december 2015, British Airways/kommissionen (T-48/11, ej publicerad, EU:T:2015:988), att sökandens talan mot beslutet av den 9 november 2010 endast avsåg delvis ogiltigförklaring av beslutet och att ogiltigförklaringen, för att inte döma utöver vad som yrkats (*ultra petita*), inte kunde gå utöver vad som yrkats av sökanden. Tribunalen beslutade följaktligen att ogiltigförklara det omtvistade beslutet inom ramen för sökandens yrkanden. Domstolen ogillade det överklagande som hade väckts mot nämnda dom och fastställde således tribunalens konstaterande och slutsatser på denna punkt (dom av den 14 november 2017, British Airways/kommissionen, C-122/16 P, EU:C:2017:861).
- 220 Även om det är riktigt att skälen i domen av den 16 december 2015, British Airways/kommissionen (T-48/11, ej publicerad, EU:T:2015:988), gällde fastställandet av en rättsstridighet med avseende på hela beslutet av den 9 november 2010, i den del det avsåg sökanden (se punkt 16 ovan), begränsades räckvidden av dess domslut på vederbörligt sätt enligt den ram för målet som sökanden hade bestämt i sina yrkanden (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 november 2017, British Airways/kommissionen, C-122/16 P, EU:C:2017:861, punkterna 91 och 92).
- 221 I enlighet med den rättspraxis som det erinrats om i punkt 218 ovan var rättskraften av de domskäl som kommissionen i förekommande fall var skyldig att beakta när den följde domen av den 16 december 2015, British Airways/kommissionen (T-48/11, ej publicerad, EU:T:2015:988), inte tillämplig på de delar av beslutet av den 9 november 2010 som inte hade angripits vid tribunalen och som följaktligen inte kunde omfattas av domslutet i nämnda dom.
- 222 Av detta följer att kommissionen inte åsidosatte artikel 266 FEUF när den i det angripna beslutet grundade sig på de konstateranden av en överträdelse i beslutet av den 9 november 2010 som inte hade ifrågasatts i domslutet i domen av den 16 december 2015, British Airways/kommissionen (T-48/11, ej publicerad, EU:T:2015:988) och som följaktligen hade vunnit laga kraft.
- 223 Talan kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser denna grund.

3. Den tredje grunden: Felaktig rättstillämpning och/eller åsidosättande av en väsentlig formföreskrift som avser en otillräcklig motivering av bötesbeloppet och/eller kommissionens bristande befogenhet att ålägga böter som inte enbart hänför sig till de konstateranden om en överträdelse som gjorts i det angripna beslutet

- 224 Sökanden har gjort gällande att kommissionen begick ett fel, åsidosatte en väsentlig formföreskrift och överskred gränserna för sin befogenhet genom att ålägga sökanden böter med samma belopp som det som ålades genom beslutet av den 9 november 2010. Kommissionen grundade sig nämligen på den omständigheten att de nya böterna inte enbart avser de begränsade aspekterna av den enda, fortlöpande överträdelse som sökanden deltagit i (vilka anges i artikel 1 i det angripna beslutet), utan även bygger på de delar av beslutet av den 9 november 2010 ”som har vunnit laga kraft” (artikel 3 i det angripna beslutet).

- 225 Vid den tidpunkt då det angripna beslutet antogs förelåg för det första inget konstaterande i beslutet av den 9 november 2010 som ”blivit slutgiltigt” i förhållande till sökanden, eftersom ett överklagande av domen av den 16 december 2015, British Airways/kommissionen (T-48/11, ej publicerad, EU:T:2015:988), ännu inte hade avgjorts.
- 226 För det andra ogiltigförklarade tribunalen de böter som sökanden ålagts i beslutet av den 9 november 2010, eftersom den ansåg att nämnda beslut innehöll grundläggande motsägelser. Detta innebär att samtliga konstateranden i beslutet av den 9 november 2010 borde ha ogiltigförklarats om tribunalen inte hade ansett sig bunden av principen att inte döma utöver vad som yrkats (*ultra petita*). Enligt sökanden kunde kommissionen således inte, av den anledningen att tribunalen inte hade ogiltigförklarat artiklarna 1–4 i beslutet av den 9 november 2010 i deras helhet, stödja sig på dessa bestämmelser för att ålägga samma böter i ett senare skede, utan att lämna någon ytterligare motivering till stöd för de konstateranden som framgår av nämnda bestämmelser.
- 227 För det tredje har sökanden hävdats att kommissionens tillvägagångssätt har hindrat sökanden från att förstå motiveringen av bötesbeloppet i det angripna beslutet på grund av den osäkerhet som råder beträffande omfattningen av den överträdelse som sökanden hålls ansvarig för.
- 228 För det fjärde saknade kommissionen befogenhet att i det angripna beslutet ålägga böter som inte enbart hänförde sig till de konstateranden av en överträdelse som gjorts i samma beslut.
- 229 Kommissionen har bestritt sökandens argument.
- 230 Förevarande grund består av fyra invändningar, vilka ska prövas i tur och ordning.
- 231 Vad för det första avser påståendet att kommissionen gjorde fel när den, vid den tidpunkt då den antog det angripna beslutet, ansåg att de konstateranden i beslutet av den 9 november 2010 som den grundade sig på för att ålägga sökanden böter var slutgiltiga, ska det påpekas att även om det antas att detta fel är styrkt påverkar det inte det angripna beslutets lagenlighet, eftersom det hänför sig till ett domskäl i det angripna beslutet som har angetts för fullständighetens skull.
- 232 Unionsinstitutionernas rättsakter presumeras nämligen vara lagenliga och har rättsverkan så länge de inte har återkallats, eller förklarats vara ogiltiga i samband med en talan om ogiltigförklaring eller till följd av en begäran om förhandsavgörande eller invändning om rättsstridighet (dom av den 5 oktober 2004, kommissionen/Grekland, C-475/01, EU:C:2004:585, punkt 18).
- 233 De aktuella konstaterandena i beslutet av den 9 november 2010 hade varken ogiltigförklarats eller återkallats vid den tidpunkt då det angripna beslutet antogs. Dessa konstateranden hade följaktligen rättsverkan som kommissionen med fog kunde hänvisa till, oberoende av frågan huruvida de dessutom var slutgiltiga.
- 234 Av artikel 60 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol följer dessutom att ett överklagande av en dom från tribunalen i princip inte ska hindra verkställighet (beslut av den 7 juli 2016, kommissionen/Bilbaína de Alquitranes m.fl., C-691/15 P-R, ej publicerat, EU:C:2016:597, punkt 16). Den omständigheten att sökanden hade ingett ett överklagande hindrade således inte kommissionen från att följa domen av den 16 december 2015, British Airways/kommissionen (T-48/11, ej publicerad, EU:T:2015:988), i enlighet med artikel 266 FEUF.

- 235 Sökandens överklagande av domen av den 16 december 2015, British Airways/kommissionen (T-48/11, ej publicerad, EU:T:2015:988), kunde under alla omständigheter inte utvidga räckvidden av de yrkanden om delvis ogiltigförklaring som sökanden hade framställt vid tribunalen, eftersom det av artikel 170.1 i domstolens rättegångsregler framgår att "[y]rkanden som framställs ... [genom] överklagandet ska avse helt eller delvis bifall till de yrkanden som framställts i första instans. Nya yrkanden är inte tillåtna".
- 236 Eftersom de aktuella konstaterandena i beslutet av den 9 november 2010 inte hade bestritts vid tribunalen och inte kunde prövas först i samband med överklagandet, hade de således blivit slutgiltiga i förhållande till sökanden vid utgången av den frist för att väcka talan som föreskrivs i artikel 263 FEUF (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 november 2017, British Airways/kommissionen, C-122/16 P, EU:C:2017:861, punkt 98). Den tidpunkten inföll långt före den dag då det angripna beslutet antogs.
- 237 Vad för det andra avser påståendet att kommissionen felaktigt underlåtit att motivera hänvisningen i det angripna beslutet till de obestridda konstaterandena i beslutet av den 9 november 2010, ska det påpekas att denna invändning saknar stöd i de faktiska omständigheterna, såsom framgår av punkterna 206 och 207 ovan.
- 238 Om det antas att sökanden med denna invändning avser att bestrida lagenligheten av själva hänvisningen i det angripna beslutet till de obestridda konstaterandena i beslutet av den 9 november 2010 med hänsyn till slutsatserna i domen av den 16 december 2015, British Airways/kommissionen (T-48/11, ej publicerad, EU:T:2015:988), ska invändningen underkännas, eftersom den bygger på en missuppfattning av rättskraften av domskälen i den domen i förhållande till de konstateranden som inte omfattades av saken i målet, i enlighet med vad som slagits fast i punkt 221 ovan.
- 239 Vad för det tredje avser invändningen om otillräcklig motivering av de böter som sökanden ålagts med hänsyn till den osäkerhet som råder beträffande omfattningen av den överträdelse som sökanden tillskrivits, har tribunalen i punkt 209 ovan redan konstaterat att denna påstådda osäkerhet är resultatet av rättsmedelssystemet och av den omständigheten att sökanden endast yrkade delvis ogiltigförklaring av beslutet av den 9 november 2010. Detta motiverades i det angripna beslutet (se punkterna 206 och 207 ovan).
- 240 Det ska dessutom erinras om att motiveringen ska vara anpassad till den aktuella rättsaktens beskaffenhet och det ska av motiveringen klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att den behöriga domstolen kan utföra sin prövning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 september 2011, Elf Aquitaine/kommissionen, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punkt 147).
- 241 Frågan huruvida kravet på motivering är uppfyllt ska bedömas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, särskilt rättsaktens innehåll, de anförda skälen och det intresse av att få förklaringar som de vilka rättsakten är riktad till, eller andra personer som berörs av den, i den mening som avses i artikel 263 fjärde stycket FEUF, kan ha. Det krävs inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen, eftersom bedömningen av om motiveringen av en rättsakt uppfyller kraven i artikel 296 FEUF och i artikel 41.2 c i stadgan inte ska ske endast utifrån motiveringens lydelse, utan även utifrån det sammanhang i vilket den ingår

och samtliga rättsregler på det aktuella området (dom av den 29 september 2011, Elf Aquitaine/kommissionen, C-521/09 P, EU:C:2011:620, punkt 150, och dom av den 13 december 2016, Printeos m.fl./kommissionen, T-95/15, EU:T:2016:722, punkt 45).

- 242 Det ska emellertid påpekas att enbart den omständigheten, i förevarande fall, att ansvaret för vissa delar av överträdelsen i det angripna beslutet tillskrivs ett större antal deltagare än vad som var fallet enligt beslutet av den 9 november 2010 avseende samma rättsstridiga beteenden inte påkallar ytterligare förklaringar, i motsats till vad sökanden har hävdad, eftersom det inte rör sig om en faktor som kommissionen beaktade vid beräkningen av böterna.
- 243 Det ska härvidlag visserligen påpekas, i likhet med vad sökanden har gjort, att kommissionen i skäl 1209 i det angripna beslutet undersökte den sammanlagda globala marknadsandelen för de anklagade transportörerna tillsammans med andra faktorer som var relevanta för bedömningen av hur allvarlig den enda, fortlöpande överträdelsen var. Vidare framgår det inte av skäl 1212 i det angripna beslutet, i motsats till vad kommissionen har påstått, att den inte skulle ha beaktat denna marknadsandel. Kommissionen angav endast i nämnda skäl att den hade beaktat ”särskilt överträdelsens art och geografiska räckvidd”.
- 244 Det framgår emellertid av samtliga redogörelser för hur allvarlig den enda, fortlöpande överträdelsen var, vilka görs i skälen 1198–1212 i det angripna beslutet, att kommissionen, i enlighet med domstolens praxis (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 januari 2017, Roca/kommissionen, C-638/13 P, EU:C:2017:53, punkt 67), gjorde en helhetsbedömning av de olika faktorer som var relevanta, utan att beakta de specifika drag som kunde förekomma hos vissa delar, materiella eller geografiska, av den enda, fortlöpande överträdelsen, eller, i detta skede, de anklagade transportörernas olika grad av inblandning. Tilläggsbeloppet fastställdes även på grundval av denna helhetsbedömning, såsom framgår av skäl 1219 i det angripna beslutet. I samband med nämnda helhetsbedömning var de skillnader som konstaterats i punkt 242 ovan inte av sådan art att kommissionen var tvungen att lägga fram ett kompletterande resonemang för att de böter som sökanden ålagts skulle kunna förstås.
- 245 Vad beträffar sökandens argument, vilket formulerats som svar på en skriftlig fråga från tribunalen, att det förhållandet att det mindre antalet deltagare i vissa av de rättsstridiga beteenden som fastställdes mot sökanden i beslutet av den 9 november 2010 i förhållande till dem som fastställts i det angripna beslutet generellt motiverade att sökanden beviljades en nedsättning av böterna, ska det påpekas att detta argument rör det angripna beslutets lagenlighet i sak och inte en otillräcklig motivering. Detta påstående har för övrigt inte styrkts på något sätt.
- 246 Av det ovan anförda följer att hänvisningen i det angripna beslutet till de konstateranden av en överträdelse i beslutet av den 9 november 2010 som inte hade bestritts av sökanden inte medförde en skyldighet för kommissionen att, i samband med motiveringen av bötesbeloppet, ge en ytterligare motivering.
- 247 För det fjärde kan sökanden inte heller vinna framgång med den invändning som avser kommissionens bristande befogenhet att ålägga böter som inte enbart hänför sig till de konstateranden om en överträdelse som gjorts i det angripna beslutet.
- 248 Enligt artikel 23.2 a i förordning nr 1/2003 får kommissionen genom beslut ålägga företag och företagsammanslutningar böter, om de uppsåtligen eller av oaktsamhet överträder artikel 101 eller artikel 102 FEUF.

- 249 Unionsdomstolen har tidigare slagit fast att kommissionens befogenhet att anta en viss rättsakt med nödvändighet även omfattar en befogenhet att ändra denna rättsakt, i enlighet med bestämmelserna om dess befogenhet och i enlighet med de formkrav och de förfaranden som föreskrivs i detta avseende (dom den 9 december 2014, Lucchini/kommissionen, T-91/10, EU:T:2014:1033, punkt 108). I det särskilda fall där en viss rättsakt delvis ogiltigförklarats ska denna befogenhet innefatta befogenheten att anta ett nytt beslut som, i förekommande fall, kompletterar de delar av rättsakten som vunnit laga kraft.
- 250 I förevarande fall ska det för det första påpekas att de omtvistade konstaterandena av en överträdelse i beslutet av den 9 november 2010 har gjorts i ett likadant förfarande som det som ledde till det angripna beslutet och till följd av ett likadant meddelande om invändningar.
- 251 Vidare finns det anledning att konstatera att kommissionen i det angripna beslutet var noga med att förklara varför den beaktade artikeldelen i beslutet av den 9 november 2010 i den del den avser sökanden och varför den följaktligen begränsade omfattningen av de nya konstateranden om en överträdelse som gjorts avseende sökanden (se punkterna 206 och 207 ovan).
- 252 Slutligen innebar, såsom det erinrats om i skälen 9 och 11 i det angripna beslutet, domen av den 16 december 2015, British Airways/kommissionen (T-48/11, ej publicerad, EU:T:2015:988), att beslutet av den 9 november 2010 ogiltigförklarades, i den del sökanden därigenom ålades böter. För att följa nämnda dom antog kommissionen därför, genom det angripna beslutet, en ny bestämmelse genom vilken den ålade sökanden böter för dess deltagande i den enda, fortlöpande överträdelsen.
- 253 Mot bakgrund av det ovan anförda konstaterar tribunalen att kommissionen har handlat inom gränserna för sin befogenhet.

[utelämnas]

4. Den åttonde grunden: Fel vilka kommissionen begick vid beräkningen av den nedsättning som sökanden beviljades enligt programmet för förmånlig behandling

- 407 I samband med den åttonde grunden har sökanden för det första hävdade att kommissionen gjorde sig skyldig till en felaktig rättstillämpning när den fann att sökandens ansökan om förmånlig behandling av den 27 februari 2006 inte medförde något ”betydande mervärde”, eftersom den bekräftade uppgifter som kommissionen redan hade erhållit från Lufthansa.
- 408 För det andra har sökanden anförde att den lade fram nya uppgifter – som styrker att det förekom avtal i vilka flera andra transportörer medverkade – som kommissionen använde sig av i det angripna beslutet, men som kommissionen har försökt minimera betydelsen av genom att felaktigt påstå att de redan var offentliga.
- 409 För det tredje har sökanden angett att den har lagt fram bevisning som i vart fall har gjort det möjligt att styrka den konstaterade överträdelsens omfattning och varaktighet.
- 410 För det fjärde har sökanden gjort gällande att kommissionens bedömning att sökandens redogörelser i samband med sin ansökan om förmånlig behandling var svävande eller otydliga är både felaktig och irrelevant.

- 411 För det femte har sökanden hävdats att den har behandlats orättvist jämfört med andra företag som ansökt om förmånlig behandling, vilka fick större nedsättningar, trots att vissa av dem omfattades av samma kritik som sökanden i det angripna beslutet vad gäller bevisvärdet av deras redogörelse, medan andra, i likhet med Air Kanada, hade visat prov på en icke-samarbetsvillig hållning.
- 412 Kommissionen har bestritt sökandens argument.
- 413 Det framgår av punkt 20 i 2002 års meddelande om förmånlig behandling att "[f]öretag som inte uppfyller villkoren [för att få immunitet mot böter] kan beviljas nedsättning av böter som annars skulle ha ålagts dem".
- 414 Det anges i punkt 21 i 2002 års meddelande om förmånlig behandling att "[f]ör att uppfylla villkoren [för nedsättning av böter enligt punkt 20 i meddelandet] måste ett företag förse kommissionen med bevis på den misstänkta överträdelsen som har ett betydande mervärde jämfört med dem som kommissionen redan har samlat in. Dessutom måste det upphöra med sin inblandning i den misstänkta överträdelsen senast vid den tidpunkt då företaget inkommer med bevismaterialet".
- 415 I punkt 22 i 2002 års meddelande om förmånlig behandling definieras begreppet betydande mervärde på följande sätt:
- "Begreppet 'mervärde' avser i vilken grad bevismaterialet som sådant eller genom sin detaljrikedom stärker kommissionens förmåga att klart fastställa sakförhållandena i ärendet. I sin bedömning tillmäter kommissionen i allmänhet skriftliga bevis från den period som uppgifterna gäller ett större kvalitativt värde än bevis som framställs senare. På liknande sätt kommer de bevis som är direkt relevanta för klagörandet av sakförhållandena generellt att kvalitativt värderas högre än bevis som endast indirekt är relevanta."
- 416 I punkt 23 b första stycket i 2002 års meddelande om förmånlig behandling anges tre intervall för nedsättning av böter. Det första företaget som uppfyller villkoren i punkt 21 i meddelandet har rätt till en nedsättning med 30–50 procent, det andra företaget, en nedsättning med 20–30 procent och övriga företag, en nedsättning med upp till 20 procent.
- 417 Kommissionen har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning när den utvärderar kvaliteten på och nyttan av det samarbete som ett företag erbjuder, särskilt jämfört med andra företags bidrag (dom av den 10 maj 2007, SGL Carbon/kommissionen, C-328/05 P, EU:C:2007:277, punkt 88, och dom av den 20 maj 2015, Timab Industries och CFPR/kommissionen, T-456/10, EU:T:2015:296, punkt 177).
- 418 Det faktum att kommissionen utnyttjar allt bevismaterial som den har tillgång till, och således även de uppgifter som sökanden har lämnat i sin ansökan om förmånlig behandling, visar dock inte att dessa uppgifter har ett betydande mervärde jämfört med det bevismaterial som kommissionen redan haft tillgång till (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 juli 2011, ThyssenKrupp Liften Ascenseurs/kommissionen, T-144/07, T-147/07–T-150/07 och T-154/07, EU:T:2011:364, punkt 398).
- 419 Slutligen kan det inte anses att en redogörelse som i viss utsträckning endast bekräftar en redogörelse som kommissionen redan haft tillgång till underlättar kommissionens uppgift på ett betydande sätt (se dom av den 17 maj 2011, Elf Aquitaine/kommissionen, T-299/08, EU:T:2011:217, punkt 343 och där angiven rättspraxis).

- 420 Kommissionen ansåg i skälen 1363–1371 i det angripna beslutet att de uppgifter som sökanden lämnade i samband med ingivandet av sin ansökan om förmånlig behandling den 27 februari 2006 inte hade något ”betydande mervärde”, vilket hindrade att sökanden skulle betraktas som det första företag som uppfyllde villkoren i punkt 21 i 2002 års meddelande om förmånlig behandling. Det var först i ett senare skede av det administrativa förfarandet som kommissionen, på grundval av bevismaterial som sökanden lagt fram senare, ansåg att sökanden var det nionde företaget som uppfyllde villkoret i punkt 21 i detta meddelande (se skäl 1381 i det angripna beslutet).
- 421 Kommissionen påpekade således, i skäl 1364 i det angripna beslutet, att de uppgifter som sökanden hade lämnat in den 27 februari 2006 omfattade ”ett stort antal handlingar som kommissionen redan känner till som en följd av inspektionerna, några nya handlingar av begränsat värde för kommissionen och en redogörelse från företaget som fortfarande är svävande och otydlig vad gäller kartellen och [sökandens] deltagande i denna kartell”.
- 422 Kommissionen drog av detta, i skäl 1365 i det angripna beslutet, slutsatsen att dessa uppgifter ”medför[de] således inget betydande mervärde, eftersom varken ansökan om förmånlig behandling eller de handlingar som ingavs den 27 februari 2006 inneb[a]r att kommissionen [erhöll] något nytt och värdefullt bevismaterial för den påstådda överträdelsen”.
- 423 För det första ska det påpekas att kommissionen, i motsats till vad sökanden har hävdad, inte uteslöt att de uppgifter som sökanden ingav den 27 februari 2006 hade ett ”betydande mervärde” enbart av det skälet att de endast bekräftade uppgifter som kommissionen redan hade tillgång till. Kommissionen konstaterade således bland annat att den redan hade tillgång till flera handlingar som ingetts av sökanden, i synnerhet därför att de hade upptäckts vid den inspektion som genomförts i sökandens lokaler (skäl 1370 i det angripna beslutet). Kommissionen angav även att vissa av de handlingar som sökanden hade ingett inte hade något samband med den enda, fortlöpande överträdelsen (skälen 1367 och 1370 i detta beslut) eller att de inte styrkte att det förelåg en sådan överträdelse (skäl 1367 i nämnda beslut).
- 424 Vad för det andra beträffar de uppgifter som sökanden hade lämnat och som enligt sökanden visar att det fanns sådana avtal som avses i punkt 408 ovan, består dessa av [konfidentiellt].² De sistnämnda användes av kommissionen [konfidentiellt]. Kommissionen angav emellertid, i skäl 1370 i det angripna beslutet [konfidentiellt] och utan att motsägas av sökanden, att den redan kände till denna kontakt [konfidentiellt].
- 425 Vad för det tredje avser den bevisning som enligt sökanden skulle ha gjort det möjligt att utvidga den enda, fortlöpande överträdelsens omfattning och varaktighet, består denna av [konfidentiellt]. Denna bevisning har använts [konfidentiellt].
- 426 Skäl 126 i det angripna beslutet har följande lydelse:
- [konfidentiellt]
- 427 Det framgår av skälen 124 och 125 i det angripna beslutet att kommissionen, tack vare Lufthansas ansökan om förmånlig behandling, redan hade tillgång till uppgifter om de kontakter som A upprätthöll med vissa av sina samtalspartner, bland annat hos sökanden, samt om innehållet i och syftet med dessa kontakter.

² Konfidentiella uppgifter har utelämnats.

428 Det framgår dessutom av skäl 193 i det angripna beslutet att kommissionen [*konfidentiellt*] redan hade tillgång till [*konfidentiellt*] information om kontakterna [*konfidentiellt*].

429 I ett internt e-postmeddelande anges således [*konfidentiellt*].

430 Vidare har skäl 336 i det angripna beslutet följande lydelse:

[*konfidentiellt*]

431 Sökandens redogörelser, såsom de har sammanfattats i skäl 336 i det angripna beslutet, bekräftar de uppgifter som Lufthansa hade lämnat i detta avseende i samband med sin ansökan om förmånlig behandling och som sammanfattas i skälen 124 och 125 i det angripna beslutet. [*konfidentiellt*]. Det ska emellertid påpekas att den bevisning som sökanden lade fram och som sammanfattas i skäl 336 bestod antingen av redogörelser som hade gjorts efter det att de omtvistade faktiska omständigheterna hade ägt rum i samband med det förfarande som inletts av kommissionen, eller av indirekta bevis [*konfidentiellt*].

432 Vad för det fjärde avser kommissionens bedömning [*konfidentiellt*], enligt vilken denna var "svävande och otydlig vad gäller [den omtvistade] kartellen och [sökandens] deltagande i denna kartell" (skäl 1364 i det angripna beslutet), påpekar tribunalen att sökanden inte har bestritt att [*konfidentiellt*] dess utbyten med Lufthansa om bränsletillägget var konkurrensbegränsande. Den omständigheten att sökanden inte medger att den deltagit i ett konkurrensbegränsande beteende saknar inte relevans när det gäller att bedöma mervärdet av dess muntliga redogörelse.

433 Mot bakgrund av det ovan anförda finner tribunalen att kommissionen inte begick något fel när den, mot bakgrund av de uppgifter som den redan hade tillgång till och innehållet i sökandens ansökan om förmånlig behandling av den 27 februari 2006, drog slutsatsen att denna ansökan inte medförde något "betydande mervärde", i den mening som avses i punkt 21 i 2002 års meddelande om förmånlig behandling.

[*utelämnas*]

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (fjärde avdelningen i utökad sammansättning)

följande:

- 1) Artikel 1.1 e, 1.2 e och 1.3 e i kommissionens beslut C(2017) 1742 final av den 17 mars 2017 om ett förfarande enligt artikel 101 FEUF, artikel 53 i EES-avtalet och artikel 8 i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart (ärende AT.39258 – Flygfrakt) ogiltigförklaras i den del det slås fast att British Airways plc har deltagit i den del av den enda, fortlöpande överträdelsen som avser vägran att betala provision på tilläggsavgifterna.
- 2) Artikel 1.4 e i beslut C(2017) 1742 final ogiltigförklaras.
- 3) Det bötesbelopp som British Airways ålagts i artikel 3 e i beslut C(2017) 1742 final fastställs till 84 456 000 euro.

- 4) **Talan ogillas i övrigt.**
- 5) **Kommissionen ska bära sina rättegångskostnader och ersätta en tredjedel av British Airways rättegångskostnader.**
- 6) **British Airways ska bära två tredjedelar av sina rättegångskostnader.**

Kanninen

Schwarcz

Iliopoulos

Spielmann

Reine

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 30 mars 2022.

Underskrifter